

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Українська мова (за професійним спрямуванням)»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма **«Польська мова і література та англійська мова»**
Спеціальність **В11 Філологія**
Спеціалізація (за наявності) **В11.033 Слов'янські мови та література
(переклад включно), перша - польська**
Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри.

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1.

Загальна інформація

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська мова (за професійним спрямуванням)
Викладач (-і)	Бабій Ірина Орестівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
Е-mail викладача	iryna.babii@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/7857d3c8585ca3acaf10
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Програма вивчення освітнього компонента (навчальної дисципліни) «Українська мова (за професійним спрямуванням)» передбачає формування національномовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів-перекладачів, студіювання особливостей фахової мови.</p> <p>Предмет курсу: сучасна українська літературна мова професійної сфери.</p> <p>Вивчаючи курс, студенти набувають теоретичних знань про фахове спілкування, його етапи і роль у професійній діяльності, засвоюють термінологію майбутньої спеціальності, відомості про призначення і структуру ділових документів, необхідних фахівцю відповідного профілю, формують стійкі комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні, навички послуговування вербальними і невербальними засобами обміну інформацією.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Формування комунікативної компетентності студентів; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Під час вивчення ОК «Українська мова (за професійним спрямуванням)» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Польська мова і література та англійська мова»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення, перекладу і редагування текстів різних жанрів і стилів державною мовою.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 10. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів українською мовою.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати і розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	0 год.

Практичні заняття	30 год.			
Самостійна робота	60 год.			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
Перший	В 11 Філологія	Перший	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступне заняття.		0	2	0
Тема 2. Писемне ділове мовлення.		0	4	8
Тема 3. Державна мова – мова професійного спілкування.		0	2	6
Тема 4. Мовна політика і мовна ситуація в Україні.		0	2	6
Тема 5. Українська мова – минуле, сучасне, майбутнє.		0	2	6
Тема 6. Суспільний характер мови.		0	2	6
Тема 7. Основи культури української мови.		0	4	6
Тема 8. Функціональні стилі української мови.		0	2	6
Тема 9. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні.		0	4	8
Тема 10. Українська термінологія у професійному спілкуванні.		0	4	8
Тема 11. Підсумкове заняття.		0	2	0
ЗАГ.:		0	30	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема:</p> <ol style="list-style-type: none"> 20 балів. Оцінки за відповіді на парах, різні поточні завдання, словникові диктанти тощо. 10 балів. Зразки документів, написані від власного імені (<i>автобіографія, резюме, заява, характеристика, доповідна й пояснювальна записки, звіт, протокол і витяг з протоколу, доручення, розписка</i>). Ці документи ми будемо розглядати на практичних заняттях, тому завдання слід виконати до кінця семестру. 10 балів. Аналіз наукової статті. Із Вісника Карпатського національного університету (серія «Філологія») або з Вісника іншого університету скопіюйте або роздрукуйте наукову 			

	<p>статтю вашої спеціальності, на прикладі якої проаналізуйте (підкресліть у тексті), як реалізуються загальні і мовні особливості й ознаки наукового стилю.</p> <p>4. 20 балів. Прилюдний виступ на професійну тему.</p> <p>5. 40 балів. Підсумкове тестування за допомогою Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності КНУ.</p>			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмових робіт	Див. вище.			
Практичні заняття	Завдання на практичні заняття (як і всі інші завдання) оприлюднені на сторінці Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності КНУ: http://surl.li/oklrbs			
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час практичних занять; присутність студента на заняттях, пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених занять, оцінки, які отримав студент за усні та письмові відповіді, контроль самостійної роботи.			
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік (підсумкове тестування за допомогою Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності КНУ: https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/7857d3c8585ca3acaf10 , а також рейтингове оцінювання усіх виконаних завдань).			
7. Політика навчальної дисципліни				

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бабій І. О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : курс лекцій. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2023. 140 с.
2. Бабій І. О. Українська мова (за професійним спрямуванням) : практичний посібник для студентів художніх спеціальностей Навчально-наукового Інституту мистецтв. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2019. 166 с.
3. Бабій І. О., Семенюк О. А. Формування фахової мовної компетентності здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» // Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). 2025. № 9 (39) 2025. С. 193-207.
4. Бабій І. О., Голянич М. І., Стефурак Р. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. 2-ге вид, виправ. і доповнен. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2024. 336 с.
5. Шевчук С. В. Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ : Алерта, 2019. 640 с. URL : https://duikt.edu.ua/uploads/l_666_15833608.pdf
6. Белік А. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник. Київ, 2023. 175 с.
7. Васенко Л. А. Фахова українська мова. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с. URL : <http://bit.ly/2lZfgAj>

8. Волкотруб Г. Й. **Стилістика ділової мови** : навч. посібник. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ : МАУП, 2002. 208 с.
9. Гриценко Т. Б. **Українська мова за професійним спрямуванням** : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 624 с.
10. **Етика ділового спілкування** / за ред. Т. Б. Гриценко, Т. Д. Іщенко, Т. Ф. Мельничук. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 208 с.
11. Клименко Н.Б. **Ділова українська мова** : навч. посіб. / Н. Б. Клименко, В. М. Алтухов; за заг. ред. к.філол.н., доц. Н. Б. Клименко. Луцьк : ДонНТУ, 2024. 120 с.
12. Зубков М. Г. **Сучасна українська ділова мова**. 3-тє вид., доповнене. Харків : Торсінг, 2003. 448 с.
13. **Культура фахового мовлення** : навчальний посібник / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги-XXI, 2006. 496 с.
14. Мамич М. В. **Українська мова (за професійним спрямуванням)** : навчально-методичний посібник. 3-тє вид., доповнене і перероблене. Одеса : Фенікс, 2023. 86 с.
15. Мацько Л. І., Кравець Л. В. **Культура української фахової мови** : навчальний посібник. Київ : Академія, 2007. 360 с.
16. Мацюк З., Станкевич Н. **Українська мова професійного спілкування** : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2009. 352 с.
17. Підгурська В.Ю., Голубовська І.В. **Українська мова за професійним спрямуванням**. Навчальний посібник / В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
18. **Український правопис** / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні ; Ін-т української мови. Київ : Наук. думка, 2019. 288 с.
19. **Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти** / уклад. О. В.Бабакова, З.О. Митяй, О.Г. Хомчак. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 151 с.
20. **Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник** / Н. М. Савчук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 160 с.
21. **Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник**. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 322 с.
22. Черемська О. С. **Українська мова (за професійним спрямуванням)** : підручник / О. С. Черемська, В. Г. Сухенко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 436 с.

Сайти зі словниками online:

1. «Лексикографічна система «Словники України»
2. портал української мови та культури <http://www.slovyk.net>;
3. 20-томний онлайн
словник <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
4. одинадцятитомний «Словник української мови»: : <http://www.inmo.org.ua/sum.html>
5. інформаційно-пошукова система «**Український правопис**», створена на базі останньої офіційно затвердженої версії українського правопису;
6. публічний електронний словник української мови: <http://ukrlit.org/slovyk>;
7. **Symbaloo** – робочий стіл online;
8. орфографічний словник і не тільки: <http://www.slovyk.ua>
9. **електронні словники, енциклопедії, інші довідники**.
10. український лінгвістичний портал: словники України on-line <http://www.ulif.org.ua>;
11. список безкоштовних онлайн-енциклопедій «**Пан Бібліотекар**»;
12. словники <http://www.slovník.com.ua>; <http://www.slovyk.lutsk.ua>
13. вільна енциклопедія Вікіпедія <http://uk.wikipedia.org>;
14. українські словники on-line на сайті [rozum.org.ua](http://www.rozum.org.ua): <http://www.rozum.org.ua>;
15. українські словники на лінгвістичному порталі [mova.info](http://www.mova.info): <http://www.mova.info>;

16. українські словники на сайті Словопедія: <http://slovopedia.org.ua>

Викладач:

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови

Ірина БАБІЙ